

СТРУКТУРАЛІЗМ: ВИТОКИ ТА ІДЕЇ

Соссюр: “Мова є форма, а не субстанція”
Ч.2, Г.4, Параграф 4

Американський структуралізм: історія становлення

- Франц Боас (1858-1942)

Франц Боас

- Положил начало развитию антропологии, или научному изучению человека. До него антропология руководствовалась теориями эволюции и дедуктивной аргументацией. Антропологи XIX в. думали, что отдельную культуру можно понять прежде путем первоначального наблюдения, затем принятием определенных предположений, основанных на ограниченных фактах, и значительным по объему псевдонаучным гаданием, выраженным в красочных мифах и сказках.

Боас:

- Определение **изменений в человеческом поведении** представляет собой надежный систематический метод правильного понимания культуры. Реконструкция истории и тщательный анализ каждого аспекта языка народа, его биологические особенности и общественное поведение, может дать научные ответы на вопросы жизни.

Эдуард Сепир (1884-1939)

- Основатель этнолингвистики

Гипотеза Сэпира-Уорфа

- «Зависимость типа мышления и поведения членов языкового коллектива от типа языка». Ее основные идеи таковы:
  - 1) типология общественной жизни и общественного производства, как типология поведения, определяется всеми институтами культуры, в т. ч. языком;
  - 2) язык среди других институтов культуры занимает место посредника между мышлением и общественной жизнью и общественным производством, а потому **тип языка определяет тип мышления и тип поведения языкового коллектива.**

- Уорф сформулировал следующую гипотезу: современная мировая культура развилась, опираясь на европейский языковой тип, который определил тип нормативного (с европейской точки зрения) поведения и мышления. Напр., в мировой культуре возобладала европейская концепция времени и европейская логика, предопределенные формами европейского языкового типа. Если допустить, что современная мировая культура развилась бы на иной лингвистической основе, то, по-видимому, создались бы иные правила мышления и т. п.

-
-
- Здесь не учтено, что европейские языки, в отличие от индейских, располагают не только звуковыми, но и письменными знаковыми системами, а также книгопечатанием; это само по себе меняет тип развития культуры.
  - Сепира-Уорфа гипотеза сохраняет ценность в семиотике как одно из средств объяснения механизмов и источников развития культуры.

Леонард Блумфильд (1887-1949)

- Величайший вклад Блумфильда в лингвистику как науку заключается в строгости той методике, которую он применял ко всем разделам лингвистики. До него лингвистика считалась гуманитарной наукой, в которой не применим, как в естественных науках, метод, предполагающий постулаты, гипотезы и их проверку. Блумфильд первым продемонстрировал конкретные способы единого научного подхода на всех уровнях лингвистического анализа: фонологическом, морфологическом, синтаксическом, дескриптивном и историческом.

Ідейна платформа структуралізму

- Підхід до мови як до системи знаків (семіологічна концепція Соссюра)
- Поняття семіологічної функції безпосередньо пов'язане з поняттям синхронної системи мови
- А.Мартіне: «трактування мови як структури, або, точніше, сукупності структур, є прямими наслідком класифікації мовних фактів на основі їхніх функцій і форми»
- Теза про опис мови як синхронної системи
- Врахування репрезентативної (символічної) функції мови або функції повідомлення.

- *Семіологічна функція* – це насамперед здатність мовних елементів розрізняти знаки як символи понять. Вона не включає такі, наприклад, фактори, як здатність звуків мовлення свідчити про певну соціальну приналежність мовця (ця функція входить зовсім в іншу знакову систему) або безпосереднє відображення в мовленні експресивної функції мови.

-
- Текст слугує джерелом, з якого має бути виведена віртуальна семіологічна система, затемнена умовами і формою її фізичного втілення.
  - «Витягування» мовних одиниць із безперервного мовленнєвого потоку, визначення їхнього функціонального (інваріантного) змісту на основі безкінечної варіативності їхніх репрезентацій і нарешті виявлення ієрархічної організації мови, прихованої лінійною реалізацією мовлення.

- Структурна методика направлена на досягнення таких цілей:
- (1) виділення суттєвих (семіологічно значимих) ознак вираження й змісту, що дозволяє перейти від субстанції до форми; (2) визначення границь між структурними одиницями мови; (3) ототожнення не функціональних варіантів цих одиниць; (4) об'єднання одиниць в ізофункціональні класи; (5) визначення ієрархічних відношень між класами одиниць (синтагматична ієрархія) і між членами одного класу (парадигматична ієрархія).